

รายวิชาสังคมศึกษา

รหัสวิชา สด๔๑๐๑

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

เรื่อง หลักธรรมเพื่อการอยู่ร่วมกัน
อย่างสมานฉันท์

ครูผู้สอน

ครูวรพรรณ ศรีอรุณ

ครูจิตติรัตน์ ดิษฐวงศ์

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑.

บอกหลักธรรมเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์ได้

๒.

วิเคราะห์หลักธรรมเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์ได้

๓.

เห็นคุณค่า และประโยชน์ในการปฏิบัติตามหลักธรรม
เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์

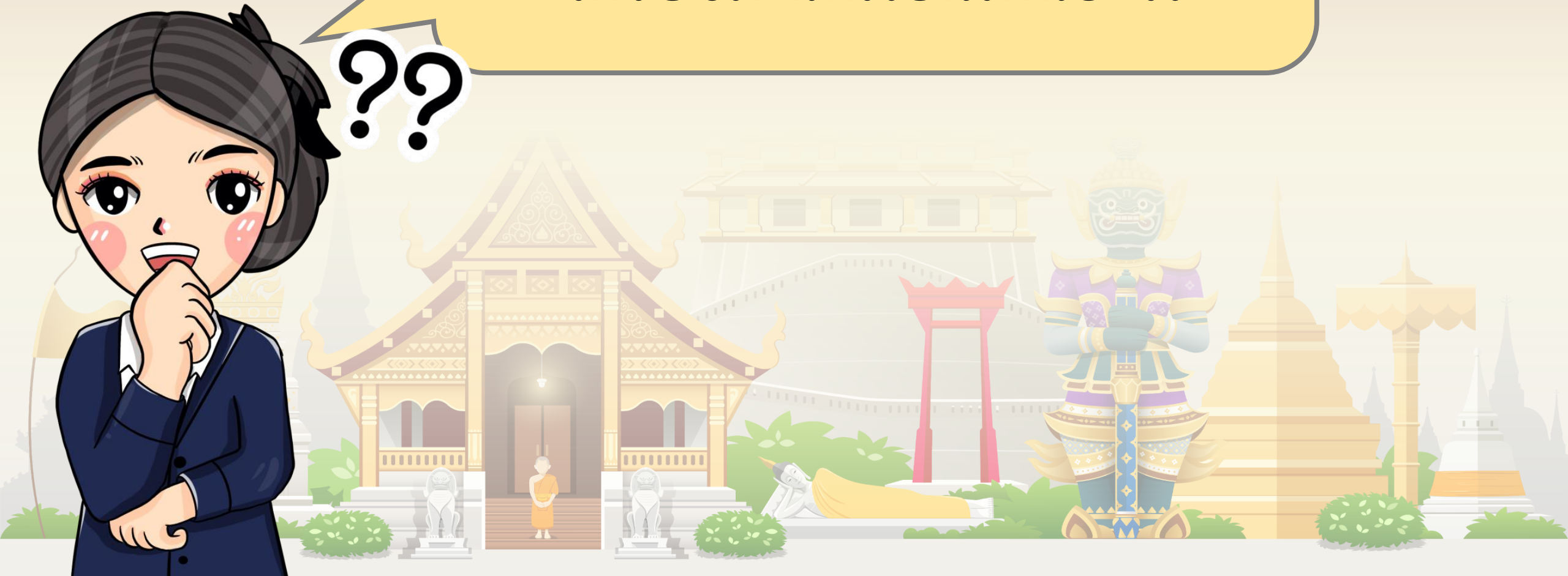
??

คำถามชวนคิด

๑) จากสถานการณ์ที่นักเรียน
ได้รับชม นักเรียนเห็นอะไร

??

แนวคำตอบ เห็นคนช่วยเหลือ
คนตาบอดข้ามถนน

๒) สิ่งที่เขาทำนั้นดีหรือไม่
เพราะอะไร

??

แนวคำตอบ เป็นสิ่งที่ดี
เพราะการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
จะทำให้ไม่มีใครเห็นแก่ตัว

หลักธรรมเพื่อการอยู่ร่วมกัน อย่างสมานฉันท์

“พระพุทธศาสนา

มีหลักเมตตากรุณาที่มีเป้าหมาย

เพื่อการแสดงความห่วงใยต่อกันในสังคม

มีความเอื้ออาทรให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

หรือการให้ (ทาน) การเสียสละแบ่งปัน (จาคะ)

จะทำให้คนไทยอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขสมานฉันท์”

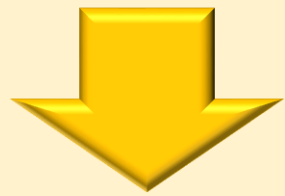
An illustration of three Buddhist monks in orange robes meditating in a row on a green lawn. Above them are three yellow thought bubbles containing Thai text. The background features a large tree on the left, a faint silhouette of a large Buddha statue on the right, and several stupas in the distance.

เบญจธรรม

สุจริต ๓

พรหมวิหาร ๔

เบญจธรรม

หลักธรรมเพื่อการอยู่ร่วมกัน
อย่างสมานฉันท์

เบญจธรรม → เมตตากรุณา

การมีความเมตตา
กรุณาต่อผู้อื่น

เบญจธรรม → สัมมาอาชีพ

ประกอบอาชีพที่สุจริต
รู้จักใช้จ่าย รู้จักคำว่าพอดี
ไม่เบียดเบียนผู้อื่น

เบญจธรรม → ความสำรวมอินทรีย์

ระมัดระวัง ความใคร่ใน
กามคุณ ยินดีในคู่ครอง
ของตนเอง

เบญจธรรม → ความซื่อสัตย์

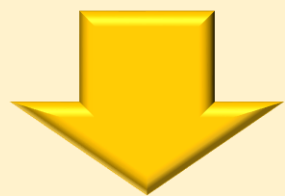
การพูดความจริง
ไม่พูดโกหกกับผู้อื่น

เบญจธรรม → สติ

การรู้สึกรู้สีกตัวทำให้ชีวิต
ไม่ประมาท เพราะรู้ว่า
อะไรดี อะไรชั่ว

สุจริต ๓

หลักธรรมเพื่อการอยู่ร่วมกัน
อย่างสมานฉันท์

A monk with a shaved head, wearing an orange robe, is sitting in a meditative pose on a green lawn. To his left is a large tree with green leaves and small pink flowers. In the background, there are faint silhouettes of traditional Thai temples. A pink rectangular box with a brown border is positioned in the upper right, containing the text 'สัจจรีต ๓ → กายสัจจรีต'. A large yellow thought bubble with a brown outline is above the monk, containing three lines of Thai text. Three small yellow circles lead from the monk's head to the thought bubble.

สัจจรีต ๓ → กายสัจจรีต

มีความประพฤติดีทางกาย
เช่น ไม่อยากได้ของคนอื่น
จนเกิดการลักทรัพย์

A cartoon illustration of a monk with a shaved head, wearing an orange robe, sitting in a meditative pose on a green lawn. To the left is a large tree with green leaves and small pink flowers. In the background, there are faint silhouettes of traditional Thai temples. Above the monk is a pink rectangular box with a brown border containing Thai text. Below the monk is a large yellow thought bubble with a brown border, also containing Thai text. Three small yellow circles lead from the monk's head to the thought bubble.

สุจริต ๓ → วจีสุจริต

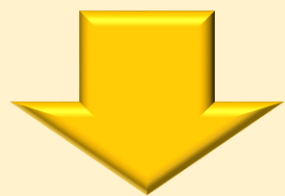
ความประพฤติดีทางวาจา
เช่น ไม่พูดจาหยาบคาย
ใส่ผู้อื่น

A monk with a shaved head, wearing an orange robe, is sitting in a meditative pose on a patch of green grass. To his left is a large tree with green leaves and small pink blossoms. In the background, there are faint silhouettes of traditional Thai temple buildings (stupas) under a light blue sky. A pink rectangular box with a brown border is at the top, containing Thai text. A large yellow thought bubble is above the monk, also containing Thai text.

สุจริต ๓ → มโนสุจริต

ความประพฤติดีทางใจ
เช่น ไม่คิดร้ายต่อผู้อื่น

พรหมวิหาร ๔

หลักธรรมเพื่อการอยู่ร่วมกัน
อย่างสมานฉันท์

พรหมวิหาร ๔ → เมตตา

ต้องการให้ผู้อื่นมีความสุข
มีความปรารถนาดี
มอบให้ผู้อื่น

พรหมวิหาร ๔ → กรุณา

มีความต้องการที่จะช่วยให้
ผู้อื่นพ้นทุกข์ มีความสงสาร
และเห็นใจผู้อื่นที่ประสบทุกข์

พรหมวิหาร ๔ → มุทิตา

ความปีติยินดีเมื่อเห็นผู้อื่นได้ดี
ไม่อิจฉาริษยา ร่วมชื่นชม และ
ยินดีกับความสำเร็จของผู้อื่น

พรหมวิหาร ๔ → อุเบกขา

ความวางเฉย วางใจเป็นกลาง
ไม่เข้าเติมคนที่กำลังทุกข์

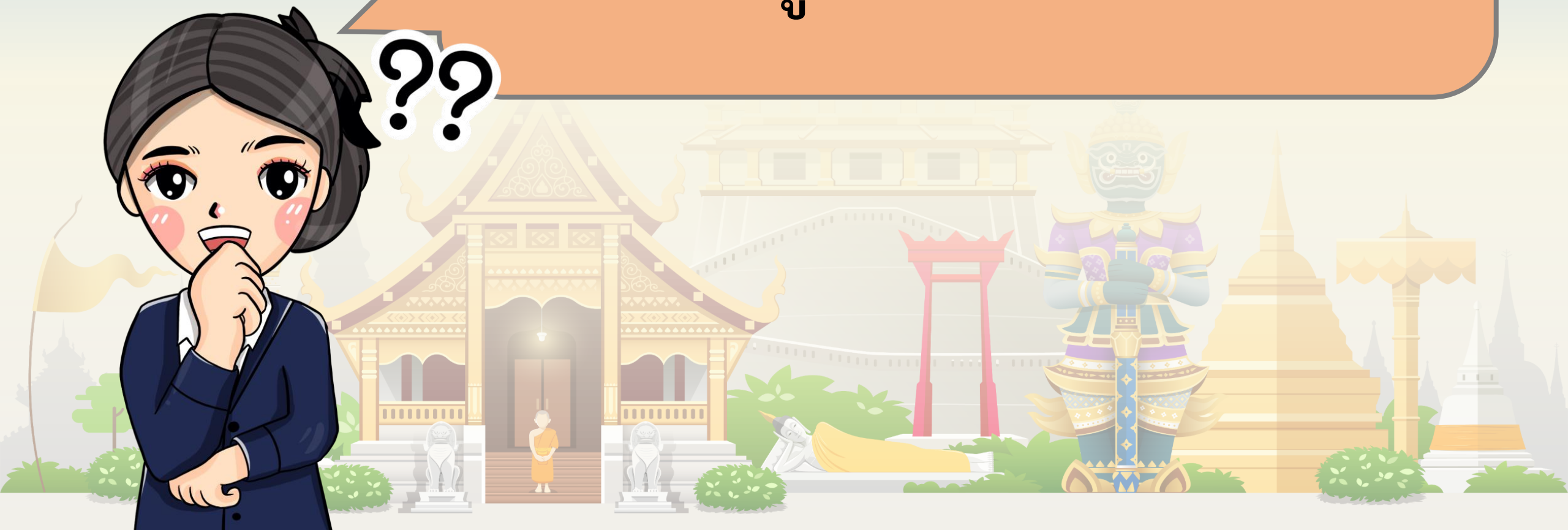

?? คำถามท้าทาย

๑. หลักธรรมใดบ้างที่สอนให้ผู้คน
ในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์

??

แนวคำตอบ หลักธรรมเบญจธรรม
หลักธรรมสุจริต ๓ หลักธรรมพรหมวิหาร ๔

๒. หลักธรรมเบญจธรรมช่วยให้
ผู้ปฏิบัติอยู่ร่วมกันในสังคม
อย่างสมานฉันท์อย่างไร

??

แนวคำตอบ คนในสังคมมีความเมตตากรุณา

ต่อกัน ไม่เบียดเบียนผู้อื่น มีสติ

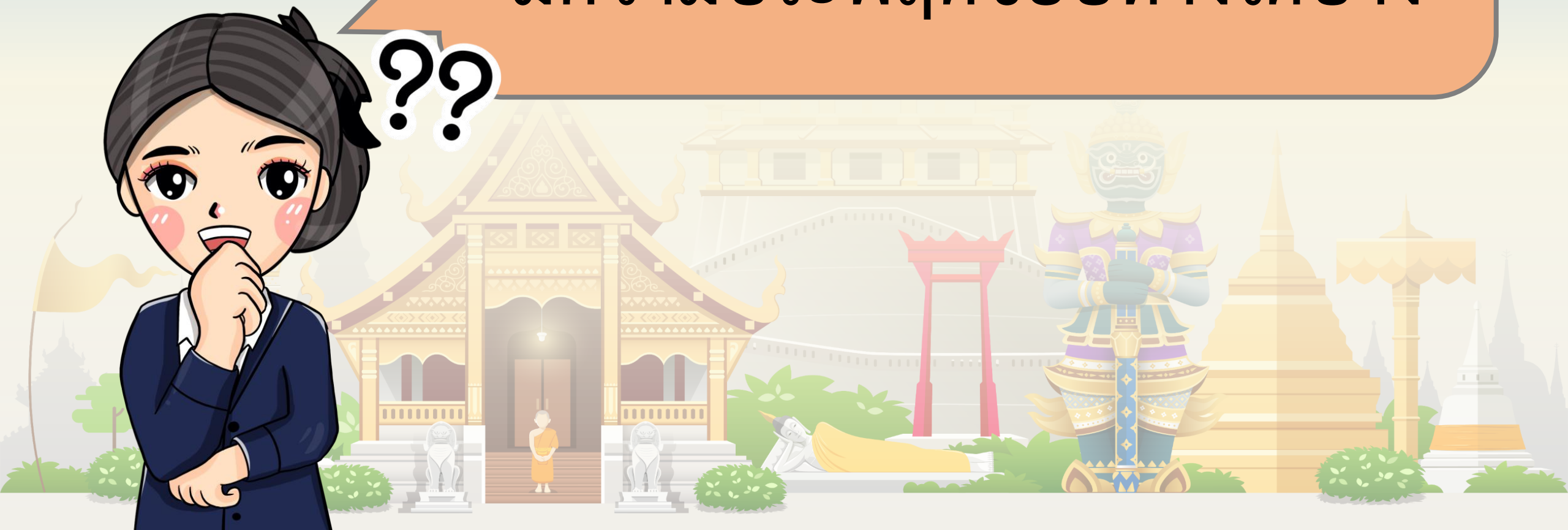
รู้อะไรดี รู้อะไรชั่ว ทำให้ไม่ประมาท

๓. หลักธรรมสุจริต ๓

มีความประพฤติชอบทางใดบ้าง

??

กายสุจริต วจีสุจริต มโนสุจริต

๔. หลักธรรมพรหมวิหาร ๔ ช่วยให้
สังคมเกิดความสามัคคีได้อย่างไร

??

แนวคำตอบ คนในสังคมมีความต้องการให้ผู้อื่น
มีความสุข พ้นจากความทุกข์ ยินดีกับความสำเร็จของผู้อื่น
และไม่ซ้ำเติมคนที่กำลังทุกข์

๕ ชั้นปฏิบัติ

คำชี้แจงนักเรียน

๑. นักเรียนแบ่งกลุ่ม ให้เท่ากัน ตามความเหมาะสมของห้องเรียน
๒. นักเรียนแต่ละกลุ่มทำใบงานที่ ๒ เรื่อง หลักธรรมเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์
๓. นักเรียนที่ครูสุ่มออกมานำเสนอผลงาน

คำชี้แจงครูปลายทาง

๑. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ให้เท่ากันตามความเหมาะสมของห้องเรียน
๒. ครูให้นักเรียนทำใบงานที่ ๒ เรื่อง หลักธรรมเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์
๓. ครูสุ่มนักเรียนออกมานำเสนอผลงาน

ใบงานที่ ๒

เรื่อง หลักธรรมเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์

แล้วนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่กำหนดให้

มาประยุกต์ใช้กับสถานการณ์ดังกล่าว

เบญจธรรม

พรหมวิหาร ๔

สุจริต ๓

๑. น้ามนต์เห็นกล่องดินสอของเพื่อนสวยกว่าของตนเองจึงเกิด
ความอยากได้

๑) น้ามนต์ควรนำหลักธรรมใดไปประยุกต์ใช้

.....

๒) การนำหลักธรรมดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ก่อให้เกิดผลต่อ
สังคมอย่างไร

.....

เบญจธรรม

พรหมวิหาร ๔

สุจริต ๓

๒. น้ำเหนื้อมีอาชีพเป็นตำรวจและมีหน้าที่จับคนผิดมาลงโทษ

๑) น้ำเหนือควรนำหลักธรรมใดไปประยุกต์ใช้ในการทำงาน

.....

๒) การนำหลักธรรมดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ก่อให้เกิดผลต่อสังคมอย่างไร

.....

เบญจธรรม

พรหมวิหาร ๔

สุจริต ๓

๓. น้ำหนึ่งหยอกล้อกับเพื่อนขณะเดินข้ามถนน

๑) น้ำหนึ่งควรนำหลักธรรมใดไปประยุกต์ใช้

.....

๒) การนำหลักธรรมดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ก่อให้เกิดผลต่อสังคมอย่างไร

.....

เฉลี่ยใบงานที่ ๒

เรื่อง หลักธรรมเพื่อการ
อยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์

เบญจธรรม

พรหมวิหาร ๔

สุจริต ๓

๑. น้ามนต์เห็นกล่องดินสอของเพื่อนสวยกว่าของตนเองจึงเกิด
ความอยากได้

๑) น้ามนต์ควรนำหลักธรรมใดไปประยุกต์ใช้

.....
สุจริต ๓

๒) การนำหลักธรรมดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ก่อให้เกิดผลต่อ

สังคมอย่างไร

.....
คนในสังคมมีความประพฤติที่ดี ทำให้สังคมเกิดความสงบสุข

เบญจธรรม

พรหมวิหาร ๔

สุจริต ๓

๒. น้ำเหนื้อมีอาชีพเป็นตำรวจและมีหน้าที่จับคนผิดมาลงโทษ

๑) น้ำเหนือควรนำหลักธรรมใดไปประยุกต์ใช้ในการทำงาน

พรหมวิหาร ๔

๒) การนำหลักธรรมดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ก่อให้เกิดผลต่อ
สังคมอย่างไร

คนในสังคมได้รับความยุติธรรม ทำให้สังคมเกิดความสงบสุข

เบญจธรรม

พรหมวิหาร ๔

สุจริต ๓

๓. น้ำหนึ่งหยอกล้อกับเพื่อนขณะเดินข้ามถนน

๑) น้ำหนึ่งควรนำหลักธรรมใดไปประยุกต์ใช้

.....เบญจธรรม.....

๒) การนำหลักธรรมดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ก่อให้เกิดผลต่อสังคมอย่างไร

.....คนในสังคมอยู่ในความไม่ประมาท ทำให้สังคมเกิดความสงบ.....

สรุปบทเรียน

หลักธรรมเพื่อการอยู่
ร่วมกันอย่างสมานฉันท์

เบญจธรรม

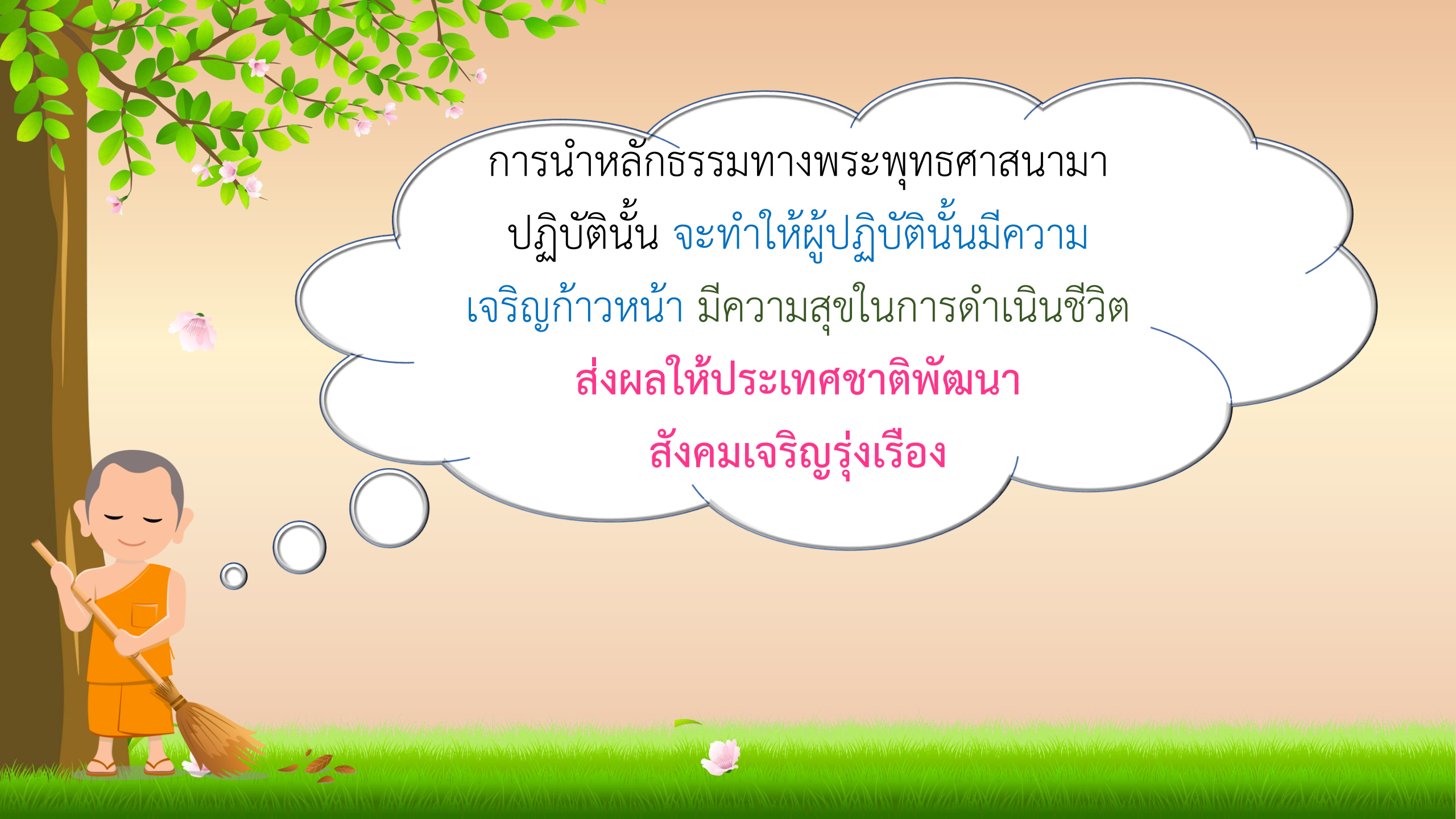
สังคมอยู่ในความไม่ประมาท

สุจริต ๓

คนในสังคมมีความประพฤติที่ดี

พรหมวิหาร ๔

สังคมได้รับความยุติธรรม

การนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา
ปฏิบัตินั้น จะทำให้ผู้ปฏิบัตินั้นมีความ
เจริญก้าวหน้า มีความสุขในการดำเนินชีวิต

ส่งผลให้ประเทศชาติพัฒนา

สังคมเจริญรุ่งเรือง

??

คำถามปิดท้าย

นักเรียนมีหลักปฏิบัติในการ
อยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์กับเพื่อน
ในชุมชนของตนได้อย่างไร

??

แนวคำตอบ ช่วยเหลือกันในชุมชน
และรู้จักให้ แบ่งปันสิ่งของที่มีให้กับผู้อื่น

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง

ชื่นชมคนดีมีคุณธรรม

